

Souhrnná teritoriální informace:

Srbsko

Zastupitelský úřad 27. 8. 2024 21:16

Srbská republika vznikla jako následnický stát někdejšího soustátí Srbska a Černé Hory po vyhlášení nezávislosti Černé Hory v červnu 2006. Politickým systémem Srbské republiky je parlamentní demokracie. Srbský parlament je jednokomorový. Srbsko je kandidátskou zemí Evropské unie.

Srbsko je dlouhodobě největší ekonomikou západního Balkánu. V době covidové pandemie se vyhnulo výraznějším ekonomickým problémům a jeho ekonomika roste i nadále – předpoklad 3,5-5% růstu HDP v následujících třech letech. Rozvojovým i investičním tématem číslo jedna je nyní pro Srby organizace EXPO 2027. K tomuto projektu směřuje i současná investiční strategie vlády, Skok do budoucnosti – Srbsko 2027, která je postavena na robustních investicích do výstavby silniční a železniční infrastruktury, výrazné prostředky poté směřují i do srbských letišť a přístavů na Dunaji. Z hlediska zahraničního obchodu je třeba upozornit na skutečnost, že Srbsko není členem WTO a snaží se tak proto o uzavírání co největšího počtu FTA's. Dohodu o volném obchodu mají Srbové např. nově podepsanou s Čínou (implementace první fáze od 1. 7. 2024), v platnosti jsou FTA's s EU, Tureckem či Ruskem. Z pohledu investorů je užitečné upozornit na relativně nízkou korporátní daň (15%) i jedno z nejrychlejších stavebních řízení – dle indexu snadnosti podnikání Světové banky je v tomto směru Srbsko na 9. místě. Nezaměstnanost postupně klesla na cca 9% a inflační cíl centrální banky stanovený na 3% by měl být dle odhadů srbské administrativy dosažen cca v polovině roku 2024.

Obchodní výměna mezi Českem a Srbskem za rok 2023 vzrostla o 15% na více než 49 mld. CZK. Hodnota našeho exportu činila 24,29 mld. CZK, bilance obchodní výměny skončila z pohledu ČR v nepatrném mínusu (-560 mil. CZK). Srbsko zůstává našim cca 30. největším obchodním partnerem, pro Srbsko jsme cca 15. nejdůležitější obchodní partner a pohybujeme na hraně 10 největších investorů v zemi. Zmíněné trendy obchodní výměny pokračují i v prvních měsících roku 2024. Českému exportu dominují automobily, transformátory a speciální kabely či stroje a mechanická zařízení. Perspektivními sektory jsou např. dopravní průmysl a infrastruktura, železniční a kolejová doprava, stavební průmysl, vodohospodářský a odpadní průmysl, zemědělství a potravinářský průmysl.

Z hlediska obchodního jednání je možné konstatovat, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Jisté odlišnosti je možné najít ve volnějším vnímání času či výraznější rétorice. Srbové velmi dají na první dojem, který jim vydrží překvapivě dlouho, a který je obtížné změnit. K detailům příliš nepřihlíží, často je považují za něco zatěžujícího, co vyřeší právníci nebo účetní. Důležité je mít z obchodu dobrý pocit. Mentalitě Srbů je vlastní, že v zájmu příznivého průběhu jednání snadno slíbí něco, co pak nemohou splnit. Srbové ne vždy rádi plánují a v jejich práci můžeme narazit na improvizování. Velmi neradi ustupují, a jestliže jsou tlačeni k okamžitému rozhodnutí, mohou se vymlouvat na nedostatek pravomoci a omezené rozhodovací možnosti. Podnikání a obchodování v Srbsku je

Základní údaje	
Hlavní město	Bělehrad
Počet obyvatel	6,64 mil.
Jazyk	srbština
Náboženství	81 % pravoslavné
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Aleksandar Vučić
Hlava vlády	Miloš Vučenić
Název měny	srbský dinár (RSD)
Cestování	
Časový posun	0 hod.
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Tomáš Kuchta
Ekonomický úsek	Mgr. Pavel Daněk
Konzulární úsek	Ing. Petr Doležal Ph.D.
CzechTrade	Mgr. Martin Šmejč
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	75,23
Hospodářský růst (%)	2,5
Inflace (%)	12,1
Nezaměstnanost (%)	9

ještě ve větší míře než na co jsme zvyklí ze střední Evropy o dobrých vztazích. Je třeba obrnit se trpělivostí a umět se dohodnout, nacházet kompromisy a styčné body i tam, kde se to zprvu zdá nemožné. Osobní přítomnost nelze nahradit e-maily a kontrola realizace dohodnutých ujednání je naprosto zásadní.

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Srbsko je parlamentní republika. Zákonodárná moc je vykonávána jednokomorovým Národním shromážděním, jehož 250 poslanců je voleno v přímých volbách na základě proporčního systému na čtyřleté funkční období.

Dne 17. prosince 2023 se v Srbsku konaly parlamentní a částečně i lokální volby. V čele státu stojí prezident volený přímo na pětileté funkční období. V posledních dubnových volbách r. 2022 opět zvítězil staronový prezident Aleksandar Vučić, který nadále zůstává nejen díky ekonomickým výsledkům země zdaleka nejoblíbenějším politikem.

Složení srbské vlády (vzešlé z voleb dne 17. prosince 2023): Vláda byla ustavena dne 2. května 2024.

- 1 | Předseda vlády – Miloš Vučević (Srbská pokroková strana/SNS)
- 1 | 1. mpř. vlády a ministr financí – Siniša Mali (SNS)
- 1 | Mpř. vlády a ministr vnitra – Ivica Dačić (Socialistická strana Srbska/SPS)
- 1 | Mpř. vlády a ministryně pro ochranu životního prostředí a vodohospodářství – Irena Vujović (SNS)
- 1 | Mpř. vlády bez portfeje – Aleksandar Vulin (Hnutí socialistů/PS)
- 1 | Ministr zahraničních věcí – Marko Djurić (SNS)
- 1 | Ministr vnitřního a zahraničního obchodu - Tomislav Momirović (SNS)
- 1 | Ministr zemědělství – Aleksandar Martinović (SNS)
- 1 | Ministr stavebnictví, dopravy a infrastruktury – Goran Vesić (SNS)
- 1 | Ministryně hornictví a energetiky – Dubravka Djedović (bezpartijní, návrh SNS)
- 1 | Ministryně státní správy a místní samosprávy – Jelena Žarić Kovačević (SNS)
- 1 | Ministr pro lidská práva, práva menšin a společenský dialog – Tomislav Žigmanov (Demokratický svaz Chorvatů ve Vojvodině/DSHV)
- 1 | Ministryně spravedlnosti – Maja Popović (SNS)
- 1 | Ministr obrany – Bratislav Gašić (SNS)
- 1 | Ministryně pro evropskou integraci – Tanja Mišćević (bezpartijní)
- 1 | Ministryně pro vědu, technologický rozvoj a inovace - Jelena Begović (bezpartijní, návrh SNS)
- 1 | Ministr zdravotnictví – Zlatibor Lončar (SNS)
- 1 | Ministr práce, zaměstnanosti, pro problémy veteránů a sociální otázky – Nemanja Starović (SNS)
- 1 | Ministr pro péči o venkov – Milan Krkobabić (Strana sdružených důchodců Srbska/PUPS)
- 1 | Ministr cestovního ruchu a mládeže - Husein Memić (Stranu spravedlnosti a usmíření/SPP)
- 1 | Ministr hospodářství – Adrijana Mesarović (bezpartijní, návrh SNS)
- 1 | Ministryně pro péči o rodinu a demografii – Milica Djurdjević-Stamenkovski (Zavetnici)
- 1 | Ministr kultury – Nikola Selaković (SNS) Ministryně školství – Slavica Djukić Dejanović (SPS)
- 1 | Ministr sportu – Zoran Gajić (SNS)
- 1 | Ministr informování a telekomunikací – Dejan Ristić (SNS)
- 1 | Ministr pro veřejné zakázky – Darko Glišić (SNS)
- 1 | Ministr bez portfeje – Djordje Miličević (SPS)
- 1 | Ministr bez portfeje – Usame Zukorlić (SPP)
- 1 | Ministr bez portfeje – Nenad Popović (Srbská národní strana/SNP)
- 1 | Ministr bez portfeje – Novica Tončev (SPS)
- 1 | Ministryně bez portfeje – Tatjana Macura (bezpartijní, návrh SNS)

1.2 Zahraniční politika země

Oficiálním strategickým cílem Srbska je vstup do Evropské unie.

Srbská zahraniční politika se vyznačuje pragmatismem daným ekonomickými zájmy a snaží se vytěžit maximum z balancování mezi Západem a Východem. Kromě Bruselu jsou jako další základní azimuty srbské zahraniční politiky označovány Moskva, Peking a Washington, důraz je rovněž kladen na dobré vztahy se sousedními zeměmi. Za nejvyšší prioritu je zároveň považována „obrana suverenity a teritoriální integrity Srbska“, což v praxi znamená odmítání uznání Kosova a jeho členství v mezinárodních organizacích. Proces přibližování členství Srbska v EU byl zahájen v dubnu 2008 podpisem Dohody o stabilizaci a přidružení, která vstoupila v platnost 1. 9. 2013 (ke zpoždění došlo zejména v důsledku požadavku plné spolupráce Bělehradu s Mezinárodním tribunálem pro bývalou Jugoslávii/ICTY).

V prosinci 2009 podalo Srbsko přihlášku k členství v EU, kandidátský status získalo v březnu 2012 a v lednu 2014 byly zahájeny přístupové rozhovory. Z celkem 35 vyjednávacích kapitol jich bylo dosud otevřeno 24, z nich 2 byly provizorně uzavřeny.

Srbsko deklarovalo rezolucí parlamentu na konci roku 2007 „vojenskou neutralitu“, ta však není součástí ústavy a oficiálně byla poprvé potvrzena v Národní bezpečnostní strategii schválené vládou a parlamentem až v prosinci 2019. Základní linie vojenské neutrality ale Srbsku nebrání spolupracovat ve vojenské a bezpečnostní oblasti s NATO (Individuální akční plán partnerství/IPAP) i s členskými státy Organizace smlouvy o kolektivní bezpečnosti (pozorovatelský status). Srbsko zároveň setrvale odmítá připojení k protiruským sankcím.

1.3 Obyvatelstvo

Podle aktuálních údajů Statistického úřadu Srbska činí celkový počet obyvatel 6 664 449. V období leden – prosinec 2023 bylo narozeno 60.813 novorozenců či o 2,3 % méně než v r. 2022. Počet úmrtí v r. 2023 činil 97.098 či o 12,4 % méně než v r. 2022.

Hustota obyvatelstva je cca 86 obyvatel na kilometr čtvereční. Průměrný dožitý věk dosahuje 73 let u mužů, 78 u žen. V produktivním věku (15-64 let) je 64 % obyvatelstva.

Oficiálně zaměstnaných je cca 2,517 mil. osob, z nichž většina pracuje v soukromém sektoru, ve státním sektoru je cca 30 % pracovníků. Roční přírůstek populace je negativní a dosáhl -7‰. Podíl mládeže je nízký (14,3 %) s tendencí dalšího poklesu, zatímco podíl seniorů trvale roste. Podle střednědobé projekce by v r. 2041 celkový počet obyvatel činil 6 522 206, s průměrným věkem 46,5 let (0-15 let 11,7 %, starší 65 let 33,9 %).

Co se národnostního složení týče, tvoří Srbové 80,64 % obyvatelstva, následují Maďaři (2,77 %), Bosňáci (2,31 %), Romové (1,98 %), Chorvaté (0,80 %), Slováci (0,59 %), Černohorci (0,3 %). V Srbsku je oficiálně zaregistrováno celkem 21 národnostních menšin, mezi kterými je i česká krajanská komunita. Náboženské vyznání obyvatelstva je rozloženo následovně: pravoslavní 81,05 %, katolíci 3,87 %, muslimové 4,19 %, ateisté 1,1 %, protestanti 0,8 %, ostatní 9 %.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Srbská ekonomika se řadí mezi malé otevřené ekonomiky závislé na externím prostředí. Zhruba dvě třetiny exportu míří do EU. Pozitivní je relativně dobrá diverzifikace ekonomiky a vysoký podíl výrobního průmyslu. Srbské národní hospodářství zaznamenává v posledních letech kontinuální růst. Významný pokrok učinila země zejména v oblasti makroekonomické stability a schopnosti nalákat zahraniční investory. Srbsko získalo v roce 2012 status členské země EU a vstup do Unie je i deklaratorním cílem současné vlády.

Srbsku se navzdory celosvětové ekonomické krizi způsobené pandemií covidu-19 a ruské invazi v Ukrajině podařilo zachovat výrobní kapacity a zabránit výraznějšímu poklesu ekonomiky. Reálný propad hrubého domácího produktu v roce 2020 činil pouze -0,9, v r. 2021 HDP vzrostlo o 7,5 % a v r. 2022 a 2023 byl růst HDP 2,3 respektive 2,5 %. I vzhledem k novému vládnímu investičnímu plánu „Skok do budoucnosti – Srbsko 2027“ směřujícímu k EXPO 2027, je možné v následujících několika letech očekávat růst HDP ve výši cca 4-5%. Nezaměstnanost trvale klesá a nyní se pohybuje okolo 9 %. Inflační cíle stanoveného na 3% poté Srbská centrální banka (NBS) plánuje dosáhnout již v průběhu roku 2024. NBS také nadále pokračuje ve svých aktivitách na devizových trzích (na konci roku 2023 rekordní výše devizových rezerv) i politice udržování stabilního kurzu dinárů vůči EUR – za rok 2023 dinár vůči EUR posílil o 0,1%.

V roce 2023 bylo zaznamenáno saldo obchodní bilance (CAD) ve výši 2,6 % HDP. Pokračující vysoké tempo přílivu přímých zahraničních investic (4,5 mld. EUR) toto saldo ovšem dokáže téměř pokrýt. Několikaprocentní růst srbských exportů v roce 2023 byl způsobem především více než 18% nárůstem vývozu v oblasti služeb (zde hraje největší roli růst na poli ICT), naopak pokles importů má příčinu v nižších cenách energií. Německo je pro Srbsko zdaleka největším exportním trhem (v roce 2023 tam plynulo 15,1% veškerých srbských exportů), následované Bosnou a Hercegovinou (6,9%) a Itálií (6,2%). Na poli importů také vévodí Němci (13,1%), následovaní Čínou (12,2%) a Itálií (7,3%). Podíl veřejného dluhu na HDP v prosinci 2023 činil 52,3 % HDP, vláda poté ve stejném roce pracovala se schodkem státního rozpočtu 2,2% vůči HDP.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	7,73	2,55	2,5	3,5	4
HDP/obyv. (USD/PPP)	21476,54	23914,17	25600	27350	29160
Inflace (%)	4,03	11,83	12,1	4,2	3
Nezaměstnanost (%)	11,01	9,4	9	8,8	8,7
Export zboží (mld. USD)	25,23	29,01	30,8	32,3	33,91
Import zboží (mld. USD)	33,4	41,01	39,61	43,17	45,33
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-7,094	-9,914	-7,034	-8,879	-9,322
Průmyslová produkce (% změna)	5,81	1,64	2,5	3	2,6
Populace (mil.)	6,83	6,66	6,61	6,61	6,52
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	4/7	N/A	4/7	4/7	4/7

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Ratingová agentura Fitch ve své zprávě z 11. února 2024 potvrdila úvěrový rating Srbska na úrovni BB+ se stabilními vyhlídkami na další zvyšování. Standard & Poor's poté 5. dubna 2024 revidovala svůj výhled pro Srbsko ze stabilního na pozitivní (BB+). Zejména ministerstvo financí Srbska v tomto směru očekává další zlepšování ratingů na podzim 2024.

Dne 26. 10. 2023 schválil Parlament Srbska rozpočet na r. 2024 a příslušné prováděcí zákony. K základním údajům uvedeným v návrhu rozpočtu:

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,2
Veřejný dluh (% HDP)	52,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,97
Daně	2024
PO	15%
FO	10%, 15%
DPH	20%

- 1 RS vláda počítá s růstem příjmu státní pokladny pro rok 2024, oproti stejnému období v roce 2023, o 7,2% na 2,040,9 mld. RSD (17,44 mld. EUR).
- 1 RS deficit rozpočtu pro rok 2024 se očekává na úrovni 2,2% HDP .
- 1 Ministerstvo financí počítá s růstem HDP pro rok 2024 o 3,5% i tím, že dluh veřejného sektoru mírně poklesne na 51,7% vůči HDP (aktuální statistické údaje ale naznačují ještě lepší výsledek).
- 1 V tiskovém prohlášení k zákonu o rozpočtu vláda zdůraznila jeho rozvojový potenciál a důraz na rozvoj infrastruktury – to včetně investic spjatých s EXPO 2027 či národním fotbalovým stadionem. Celkově je na investice určeno v novém rozpočtu 598,8 mld. RSD (5,12 mld. EUR), což se rovná 6,8% HDP. Největší podíl z této částky je určen na dálniční spojení Pojate – Preljina (tzv. Moravský koridor) ve středním Srbsku (47,2 mld. RSD/40 mil. EUR), podstatné výdaje jsou také alokovány na výdaje spjaté s EXPO v roce 2027 - v následujících 4 letech by měly dosáhnout v přepočtu až 1 mld. EUR.

Veřejný dluh Srbska byl k prosinci 2023 byl 52,3 % HDP, čímž tato balkánská země splňuje toto Maastrichtské kritérium.

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém Srbské republiky je postaven na standardním modelu. Působí zde jedna státní centrální banka (Národní banka Srbska-NBS) a řada komerčních bank.

Komerční banky provádějí svoji činnost samostatně a pod dozorem státního bankovního dozoru. Mezi největší a nejvýznamnější komerční banky v Srbsku patří Komerčijalna banka, Banca Intesa, Raiffeisen Banka, UniCredit, AIK Banka.

V březnu 2023 AIK Banka podepsala kupní a prodejní smlouvu o převzetí Eurobank Direktna, čímž se stala 100% vlastníkem této banky. S touto bankovní fúzí zůstalo na trhu 19 bank, což je o 13 méně než v roce 2012. Srbsští finanční experti tvrdí, že koncentrace v bankovním sektoru je něco, co se děje po celém světě a lze očekávat, že tento trend bude pokračovat. Podle jejich hodnocení je srbský trh tak malý, že optimální počet bank je kolem 15.

Expobank CZ, v jejímž čele stojí ruský investor Igor Kim, koupila v březnu 2017 v Srbsku banku Marfin Bank (poté Expobank A.D. Beograd), do té doby náležející kyperské bance Cyprus Popular Bank. Prodávaný srbský finanční dům (původně Centrobanka) byl založen v roce 1990 a po akvizici kyperskou stranou působil od r. 2008 pod názvem Marfin Bank Beograd. V dubnu 2023 se vlastníkem Expobank Beograd a.d. stal Alexander Shnaider, a banka změnila název v Adriatic banka.

Dalším investičním vstupem je akvizice skupiny PPF do subjektu Mobi Banka v roce 2019. Transakce byla součástí akvizice telekomunikačních aktiv operátora Telenor ve střední a východní Evropě, konkrétně v Maďarsku, Bulharsku, Černé Hoře a Srbsku. Mobi Banka byla součástí skupiny Telenor, která ji získala v roce 2013 od KBC Bank Srbsko. V září 2014 byla přejmenována na Telenor Banku, od října 2019 působila pod názvem Mobi Banka, a od května pak 2024 pod názvem Yettel Bank. Specializuje se na inovativní on-line finanční služby a jako první v Srbsku zavedla mobilní a internetové bankovníctví. Má skoro 800 tisíc klientů.

2.4 Daňový systém

Níže je obsažen stručný popis nejvýznamnějších daní v Srbsku.

- 1 Daň z příjmů právnických osob činí 15 %.
- 1 Daň z příjmů fyzických osob:
 - 1 Daňová sazba na výplaty činí 10 %.
 - 1 Ostatní osobní příjmy se zdaňují 15% sazbou.
 - 1 Nerezidentním fyzickým osobám se zdaňují pouze příjmy na území RS. Daňový plátcce má právo na daňový kredit v částce, kterou již zaplatil v zahraničí. Roční daňová sazba na příjmy cizích občanů činí 10 %, pokud jejich příjmy překročí 6 průměrných platů v Srbsku, jinak 15 %.
 - 1 Daň z dividend a úroků činí 15 %.
 - 1 Daň z přidané hodnoty DPH se platí na každé úrovni prodeje zboží a služeb a vývozu zboží. Daňovým základem je cena prodaných výrobků a služeb, ve které není započtený DPH. Standardní DPH činí 20 % a účtuje se ve většině případů. Snížená sazba DPH činí 10 % a účtuje se na základní potraviny, denní tisk, komunální služby atd. Sazba DPH pro zemědělce činí 8 %. DPH se neplatí v případě vývozu zboží a v oblasti mezinárodní letecké dopravy.
 - 1 Daň z nemovitosti pro daňové plátce, kteří mají obchodní účet, činí 0,40 % a pro ostatní plátce daň kolísá v závislosti na daňovém základu. Daňová sazba ve výši 2,5 % se účtuje v případě převodu vlastnických práv na nemovitostech.
 - 1 Poplatky za převod některých práv Sazba poplatků (daně) za převod tzv. absolutních práv (směsice různých práv, včetně převodu práv duševního vlastnictví) je proporcionální a pro transfer akcií, dluhopisů a garancí právnických osob činí 0,3 % a pro transfer ostatních absolutních práv činí 2,5 %.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Statistiky vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Srbskem zveřejněné ČSÚ za rok 2023 potvrdily trend zvyšující se vzájemné obchodní výměny. Export, import i vzájemná obchodní výměna zaznamenaly dvouciferný růst. I když náš vývoz do RS vzrostl o více než 18% na 24,29 mld. CZK, bilance obchodní výměny skončila z pohledu ČR v nepatrném mínusu (-560 mil. CZK). Přesto, tento schodek byl téměř třikrát nižší než v roce 2022. Celkově obchodní výměna za rok 2023 vzrostla o cca 15% na více než 49 mld. CZK

Srbsko zůstává našim cca 30. největším obchodním partnerem, pro Srbsko jsme cca 15. nejdůležitější obchodní partner a pohybujeme na hraně 10 největších investorů v zemi. Zmíněné trendy obchodní výměny pokračují i v prvních měsících roku 2024. Vzájemná obchodní bilance je poměrně vyrovnaná.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	16,85	15,86	20,53	20,53	24,29
Export do ČR (mld. CZK)	13,85	15,25	19,97	22,02	24,85
Saldo s ČR (mld. CZK)	-3,00	-0,60	-0,56	1,49	0,56

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	4 547,0	18,7%
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie jn.	1 829,0	7,5%
771	Stroje elektrické (ne točivé) a jejich díly	1 646,4	6,8%
893	Předměty z hmot plastických jn.	1 016,6	4,2%
288	Odpad, šrot mědi, niklu, hliníku, olova, zinku, cínu	693,9	2,9%

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie jn.	4 036,4	16,2%
821	Nábytek a díly, žíněnky, matrace aj. nábytek čalouněný	3 702,0	14,9%
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	3 189,7	12,8%
581	Trubky, potrubí a hadice z hmot plastických	1 225,2	4,9%
682	Měď	1 050,4	4,2%

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Z hlediska objemu obchodu se zbožím je Srbsko 24. největším vývozcem a 31. nejvýznamnějším dovozcem do EU. Pro Srbsko v současnosti představuje Evropská unie trh, na který směřuje cca 63 % jeho vývozu a ze kterého přichází cca 57 % dovozu. Srbsko vykazuje vůči EU obchodní deficit.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	15154,32	14599,59	18298,66	24383,15	23364,49
Export do EU (mil. EUR)	11283,24	10725,51	13997,38	18114,81	18235,07

Saldo s EU (mil. EUR)	-3871,08	-3874,08	-4301,27	-6268,33	-5129,42
-----------------------	----------	----------	----------	----------	----------

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	9572,78	9666,86	12596,34	13551,10	13274,76
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	6878,21	7312,91	9340,37	8719,44	10254,93
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-2694,57	-2353,94	-3255,98	-4831,67	-3019,83

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Srbsko je z hlediska podpory přímých zahraničních investic (FDI) hodnoceno v současné době na předních místech ve světě. Několikátým rokem za sebou je rovněž Srbsko na 1. místě z hlediska počtu pracovních míst vytvořených FDI na milion obyvatel (IBM Global Locations Trends). Mezi významná pozitiva při rozhodování o vstupu do Srbska uvádějí zahraniční investoři růstový trend národního hospodářství, stabilní měnový vývoj, podnikatelské prostředí (např. 9. místo ve světě z hlediska stavebních povolení), velmi konkurenční operační náklady (cena práce – měsíční průměrná hrubá mzda 1135 EUR, daň ze zisku právnických osob 15 %), státem podporované vědeckotechnické parky, dostupnost kvalifikovaných sil v oblasti technických oborů, atd.

Portfolio českých investičních aktivit je velmi široké. Významná je například akvizice společnosti SEBRE do filmových studií Avala Studios a získání developerského projektu Marina Doréol, investiční vstup skupiny PPF do telekomunikační společnosti Telenor a do srbského mobilního bankovníctví, vstup skupiny PENTA (Dr. MAX) do sítě lékáren Farmanea, investice karlovarské společnosti Mattoni 1873 do předního výrobce minerálních vod v Srbsku Knjaz Miloš (v plném vlastnictví Mattoni od dubna 2024), akvizice leteckých opraváren JAT-Tehnika pražskou společností Avia Prime, vstup do chemického konglomerátu Beohemija (CE Industries), greenfieldová investice společnosti IMG Bohemia v rámci automobilového průmyslu, atd. Čeští investoři oceňují dynamický ekonomický vývoj, makroekonomickou stabilitu, dostatek pracovní síly, relativně nízkou úroveň mzdových a provozních nákladů i nejnižší daň z příjmu právnických osob v Evropě.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Srbsko je kandidátskou zemí na vstup do EU. Vyjednává podmínky svého členství a v rámci přístupového procesu pracuje na přizpůsobení vnitřní legislativy a administrativní kapacity potřebám *acquis*. EU nyní v souvislosti s Plánem růstu pro západní Balkán navenek komunikuje následující:

- 1) díky existenci IPA III a Plánu růstu je nyní dostupná úroveň finanční pomoci z EU vůči zemím západního Balkánu na úrovni strukturálních fondů pro ČS EU;
- 2) záleží pouze na ochotě RS a pokroku v reformách, zda-li si Bělehrad na prostředky sáhne;
- 3) velice důležité je posílení kapacit současné kapacity státní správy v RS tak, aby byla s to dostupnou finanční pomoc zvládnout.

Vzájemný obchod mezi Srbskem a členskými státy EU je takřka zcela otevřený, a to na základě Dohody o stabilizaci a přidružení. Výjimku představují některé zvláštní položky jako třeba víno, mladé hovězí či ryby, pro něž jsou zavedeny kvóty ve směru do EU, v opačném směru se můžete setkat s certifikačními požadavky apod.

Smlouvy s ČR

Mezivládní dohoda o ekonomické spolupráci, která byla podepsána v Praze dne 20. července 2005 je základním smluvním dokumentem, který umožňuje podporu vzájemných obchodně-ekonomických vztahů. Zakládá Smíšený česko-srbský výbor, jehož příští zasedání se předpokládá na podzim r. 2024 v Praze.

Dohoda mezi Vládou České republiky a Svazovou vládou SRJ o vzájemné podpoře a ochraně investic vstoupila v platnost dne 29. ledna 2001. Novela dohody byla podepsána v Bělehradě dne 4. června 2010 a vstoupila v platnost 16. března 2011.

Dohoda o zamezení dvojího zdanění byla podepsána v Praze 11. listopadu 2004. Dodatkový protokol k této dohodě byl podepsán v září 2009 a vstoupil v platnost 28. února 2011.

Dne 14. května 2010 bylo podepsáno resortní Memorandum o porozumění a spolupráci v oblasti zemědělství. Vzájemná spolupráce se předpokládá zejména v oblastech: hospodaření s vodou, veterinární medicína, rostlinná výroba, živočišná výroba, šlechtitelské programy, lesnictví, průmysl krmiv, zemědělský výzkum, rozvoj venkova a bezpečnost potravin.

3.4 Rozvojová spolupráce

Srbsko bylo jedním z největších příjemců vládního programu české zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

Od roku 2010 do konce roku 2017 patřilo Srbsko z hlediska koncepce rozvojové pomoci mezi tzv. projektové státy, což odpovídalo jak celkovému vývoji Srbska, tak i jeho postupnému přibližování EU. Aktivita ZRS ČR směřovaly především do následujících sektorů: zdravotnictví, státní správa a občanská společnost, podpora malých a středních podniků, zásobování pitnou vodou a sanitace a energetika. Projekty byly zaměřeny na přenos know-how, standardů EU a vhodných technologií. Větší důraz je nyní kladen na komerční návaznost na dříve realizované projekty a na širší přístup českých subjektů k projektům, financovaným ze strany EU. V uvedeném období se podařilo všechny projekty dokončit. Celkem poskytla ČR Srbsku v období 2002-2021 pomoc v rozsahu cca 570 000 000 Kč.

Kromě bilaterálních projektů ZRS, patří mezi další formy ZRS také projekty transformační spolupráce MZV ČR. Dále byly realizovány projekty v rámci dotačního titulu „Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích“, projekty programu „Aid for Trade“ a řada dalších. Od roku 2013 probíhaly také projekty v rámci Programu rozvojově-ekonomického partnerství MZV ČR, které za svůj bezprostřední cíl mají podporu spolupráce českých podnikatelských subjektů s místními partnery v rozvojových zemích s využitím přenosu znalostí a technologií.

Důležité je také upozornit na rozvojové aktivity českých krajů a měst v Srbsku, kdy např. Jihomorský kraj poskytl svým partnerům v Šumadijském kraji více než 100 mil. CZK na projekty spojené s rozvojem infrastruktury i školství po bombardování Jugoslávie v roce 1999.

Samostatnou kategorií jsou tzv. malé lokální projekty. Celkem byla touto cestou v období 2006–2024 poskytnuta pomoc v celkové výši cca 14 mil. Kč.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Perspektivní obor 1- Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura zažívá rozmach. Velké projekty jsou zejména v oblasti železniční infrastruktury, kde do kompletní modernizace a rekonstrukce železničních tratí chce Srbsko investovat v nejbližších letech více než 6 mld. EUR. Je plánována modernizace cca 2000 km železničních tratí. Naskýtá se rozsáhlá možnost subdodávek, na kterých mohou participovat i české firmy. Srbsko v r. 2024 ukončí výstavbu 166 km nových dálnic a do r. 2027 předpokládá výstavbu dalších 480 km. Vedle hlavních koridorů dále probíhají rekonstrukční práce na téměř 14 tisících km městských, regionálních a lokálních silničních komunikacích.

► Perspektivní obor 2- Železniční sektor

Bělehradská specializovaná výstava EXPO 2027 otevírá další příležitosti i v oblasti železniční infrastruktury. Kolejová doprava by se měla stát primární formou MHD. Magistrát hlavního města Bělehrad hodlá do své dopravní infrastruktury investovat v rozmezí deseti let asi 12 mld. EUR v rámci kterých je v plánu např. nákup několika desítek nových tramvajových vozů. Důležitým projektem z českého pohledu může být i plán spojený s nákupem příměstských vlaků určených pro dopravu mezi mezinárodním letištem Nikoly Tesly a centrem Bělehradu - ve spojitosti s EXPO 2027. Příležitosti na subdodávky pro MHD by mohly být dále zejména v souvislosti se zahájením výstavby metra.

► Perspektivní obor 3 – Stavebnictví

Koncem června r. 2023 členské státy Mezinárodního úřadu pro výstavnictví (BIE) zvolily Srbsko za hostitele specializované výstavy EXPO 2027 s tématem “Hra pro lidstvo – sport a hudba pro všechny”. V návaznosti na to srbská administrativa realizuje nový investiční plán „Srbsko 2027 – Skok do budoucnosti”. Výše investičních plánů, 17,8 mld. EUR, se rovná jednorozhodnému srbskému státnímu rozpočtu a zahrnuje cca 320 projektů. Cílem Srbska je dosáhnout nominální hodnoty HDP ve výši 100 mld. EUR v r. 2027. Pro české společnosti srbské plány mohou znamenat celou řadu obchodních příležitostí.

► Perspektivní obor 4 - Voda a životní prostředí

Srbsku v podstatě chybí ucelená ekologická infrastruktura, jako jsou čistírny odpadních vod a funkční kanalizace. Rovněž systém zásobování pitnou vodou je na úrovni, která ani zdaleka neodpovídá požadavkům EU. Je proto patrný rostoucí zájem o dodávky technologií a řešení v této oblasti. S tím, jak se bude rozšiřovat čerpání z předvstupní pomoci EU, poroste i objem prostředků, které bude srbská státní správa nucena v této oblasti investovat. Celková hodnota investic se odhaduje na 4,8 mld. EUR v průběhu dalších 25 let.

► Perspektivní obor 5 - Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání

Aktuální je v Srbsku vysoký zájem o spolupráci v oblasti tzv. chytrých technologií, které se při rozvoji měst a obcí mohou uplatnit například při realizaci projektů inteligentní městské dopravy, systémů senzorických veřejných osvětlení, ekologického vodního managementu a odpadového hospodářství, monitoringu čistoty ovzduší a životního prostředí či využívání dronů pro integrované záchranné systémy. Srbsko také vyvíjí čím dál příznivější podnikatelské prostředí pro zahraniční investory v oblasti biotechnologií a umělé inteligence. V oblasti AI budou Srbové v příštích třech letech předsedat Globálnímu partnerství pro umělou inteligenci (GPAI) a do roku 2026 plánují do výzkumu AI investovat až 100 mil. EUR. V oblasti biomedicíny je zásadní projekt výstavby kampusu BIO4 - investice až 450 mil. EUR v následujících 3 letech.

► Perspektivní obor 6 – Zemědělství a potravinářství

Srbsko považuje sektor zemědělství za základní pilíř ekonomiky. Zemědělská produkce se postupně zvyšuje a výrazně přispívá k růstu HDP – na jeho tvorbě se podílí z cca 7%. Oborově se pro český export jeví jako perspektivní zejména zpracované produkty (zdravá výživa, sušené mléko, pivo a podobně), krmiva pro zvířata, vybavení farem pro chov skotu a živočišnou výrobu, budování skladovacích kapacit, produkty genetiky rostlin, plemenářství či semenářství.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Tato kapitola poskytuje základní orientaci v neformálních pravidlech a zvyklostech při obchodním styku v Srbsku.

Pro účely jednání se Srby je možné říci, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Srbsko je nicméně země velkých rozdílů. Severní část historicky patřila do území Rakouska-Uherska, zatímco jih byl pod podstatným vlivem Osmanské říše. Rozdíly těchto dvou kultur se prolínají i do dnešního života v Srbsku a jsou citelné i v obchodní sféře. Je tedy dobré si uvědomit, jestli je naším protějškem podnikatel z Vojvodiny (severní část Srbska sousedící s Maďarskem), či businessman z jihosrbského Vranje. Specifické je poté také jednání se srbskými muslimy - převážně obývajícími oblast okolo města Novi Pazar.

4.2 Oslovení

Optimální je, jestliže českou firmu partnerovi doporučí třetí strana, které partner důvěřuje. Přítomnost velvyslance nebo obchodního diplomata na jednání v Srbsku by měla být vyhrazená především pro významná jednání. Naše velvyslanectví tuto podporu českým firmám nabízí a je připraveno k diskuzi s českými firmami majícími zájem o tuto podporu. Platí to především pro jednání se státními úřady, státními podniky či velkými společnostmi. Snažíme se také české firmy podporovat naší osobní účastí na veletrzích. K navázání kontaktů významně přispívají i projekty ekonomické diplomacie PROPED. Na ambasádě je také možné pořádat firemní prezentace spoluorganizované podnikatelskými asociacemi a svazy (za podmínek stanovených příslušnou směrnicí MZV ČR).

4.3 Obchodní schůzka

Většina schůzek probíhá v kanceláři partnera, v pracovní době, která ve většině firem začíná v 8.30 – 9.00 hodin. Málokdy se jednání podaří uzavřít po první schůzce, spíše lze očekávat jednání na etapy. Často se pokračuje v projednávání problematiky při pracovním obědě nebo večeři. Zde nutno podotknout, že obědy v Srbsku začínají obvykle okolo 14h až 15h, večeře pak od 20h. Běžný oblek na pracovní jednání je stejný jako v Česku. Při schůzkách s dlouhodobými klienty se hodí uvolněnější, sportovně elegantní styl. Srbové dávají přednost neformálnímu přístupu, ani na etiketu si moc nepotrpí. Obsah a úprava vizitek není jednotná a zásadně důležitá, vizitky je nicméně nutno mít s sebou. Kanceláře a restaurace jsou hlavním místem pracovních jednání. Při navázání důvěry můžete být pozváni domů nebo na chatu.

Při jednáních v Srbsku nehraje čas zásadní roli. Nicméně českým vyjednáváním se doporučuje dodržovat zásady slušného chování a na sjednanou schůzku přijít včas. Neměli byste též být překvapeni, pokud je k jednání přizván větší počet lidí i přes jejich nejasnou vazbu k předmětu jednání. Jednání vede služebně nejvýše postavený, jeho podřízení se ke slovu dostanou, jen pokud s tím vedoucí projeví souhlas nebo je k tomu sám vyzve. Obchodní schůzky jsou v porovnání s českými zvyky delší a obvykle vyžadují značnou trpělivost. Obecně platí, že čím je srbská firma větší, tím kratší je seznamovací či orientační fáze jednání. Většinou však Srbové chtějí svého partnera poznat blíže, navázat s ním přátelství a zjistit o něm, co nejvíce informací. Obchodnímu vyjednávání tedy každopádně předchází delší neformální rozhovor. V Srbsku emoce do obchodu patří. Srbové neskrývají své emoce, dávají najevo svoji náladu, spokojenost či nespokojenost, a to i před lidmi, které dobře neznají. Chovají se otevřeně a spontánně. Vzhledem k výraznému temperamentu často rozhodují impulzivně. Českého podnikatele by proto nemělo překvapit to, že k meritu věci - konkrétnímu dohadování se o podobě obchodu - nedochází ihned. Není výjimečné, že k němu srbská strana ani nepřistoupí, to pokud nedojde v rámci přátelského úvodu k navázání funkčního mezilidského kontaktu.

Při jednáních v restauracích se k jídlu běžně konzumuje tvrdý alkohol, víno nebo pivo. V případě tvrdého alkoholu - rakije - jej Srbové konzumují jako aperitiv. Jedna sklenice pálenky tak může na stole zůstat po dobu celého jednání - není třeba vypít ihned a nejednou. Při jednání ve firmě je možné úspěšné jednání na konci zapít, pokud to partner navrhne.

4.4 Komunikace

Obecně z hlediska Srbska platí, že k nevhodným tématům konverzace patří vnitřní a zahraniční politika, válka na Balkáně, vztah ke Kosovu apod. Oslovuje se slovy pán nebo paní ve spojení s funkcí nebo příjmením. Srbové rychle přecházejí k oslovování křestním jménem a tykání, často k tomu přistoupí i bez předběžného souhlasu. Akademické tituly s výjimkou doktorských či profesorských se většinou nepoužívají, přednost má oslovování uvádějící významnější pracovní pozici (např. pane řediteli, pane náměstků, apod.).

Úředním jazykem v RS je srbština s ekavským nářečím a s písmem cyrilicí, v každodenním životě je běžně používána i latinka. Znalost srbského jazyka může napomoci k daleko snadnější komunikaci. Zejména menší firmy ocení veškerou snahu vyjadřovat se v srbském jazyce. Pokud srbštinu neovládáme, je zvláště při domlouvání detailů obchodu nutný kvalitní tlumočnick. S mladými obchodníky či ve velkých firmách je možné komunikovat anglicky, případně německy nebo francouzsky. Starší generace je velmi málo jazykově vybavená. Obecně ale platí, že jazyková vybavenost je v Srbsku na srovnatelné, někdy i vyšší úrovni než v ČR.

Pro úspěch v podnikání je zapotřebí do Srbska jezdit, komunikovat s partnery a udržovat osobní vztahy. Operativní detaily je možné řešit telefonicky, velmi často přes Viber, který je v Srbsku nejpoblárnější komunikační aplikací.

4.5 Doporučení

Srbové velmi dají na první dojem, který jim vydrží překvapivě dlouho, a který je obtížné změnit. K detailům příliš nepřihlíží, často je považují za něco otravného, co vyřeší právníci nebo účetní. Důležité je udělat obchod a mít z toho dobrý pocit.

Mentalitě Srbů je vlastní, že v zájmu příznivého průběhu jednání snadno slíbí něco, co pak nemohou splnit. Srbové ne vždy rádi plánují a v jejich práci můžeme narazit na časté improvizování a dodělávání věcí na poslední chvíli. Velmi neradi ustupují, a proto v zájmu dosažení dobrého výsledku v jednání je třeba postupovat tak, aby u obchodního partnera zůstal dobrý pocit z obchodování a bylo zachováno přátelské pouto.

Podnikání a obchodování v Srbsku je, stejně jako v jiných zemích, především o lidech a vztazích. Je třeba obrnit se trpělivostí a umět se dohodnout, nacházet kompromisy a styčné body i tam, kde se to zprvu zdá nemožné. Osobní přítomnost nelze nahradit e-maily a kontrola realizace dohodnutých ujednání je naprosto zásadní.

4.6 Státní svátky

1. – 2. leden - Nový rok

7. leden - Božić - 1. den vánoční

15. – 16. únor - Den státnosti Srbska

18. - 21. dubna - Velký pátek, Velikonoční neděle a Velikonoční pondělí (počítáno dle juliánského kalendáře). V roce 2025 jsou pravoslavné Velikonoce ve stejném termínu jako ty katolické.

1. – 2. květen - Mezinárodní den práce

11. listopad – Den příměří První světové války

Obecně není vhodné plánovat jednání v první polovině ledna, kdy Srbové oslavují Nový rok a Vánoce. Srbové pravoslavného vyznání (85% obyvatelstva) individuálně uctívají den rodinného světce, tzv. „Slavu“, kdy mají pracovní volno. Těchto dnů je převážně v období od 27. října do 27. ledna, ale připadají i na jiná data jako je např. 6. května (sv. Jiří). Nejvíce se oslavuje sv. Mikuláš (19. prosince).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Standardní distribuční a prodejní síť zboží domácí proveniencí i zboží z dovozu zpravidla pokrývá území určitého regionu, u některých položek (např. osobní automobily) i území celého státu. Většinu distribučních a prodejních činností zajišťují malé a střední firmy. Velko a maloobchodní řetězce jsou v Srbsku zastoupeny spíše v potravinách (např. obchodní systém DIS, Univerexport, Aroma Market) a v technickém zboží (Gigatron, Tehnomanija, Tehnomedia). Zahraniční nadnárodní obchodní řetězce zastupuje chorvatská Fortenova Group s prodejny IDEA / Merkator, belgická společnost Delhaize s prodejny MAXI a řecký Veropulos. Na trh vstoupil rovněž německý LIDL a ruský řetězec MERE. Vyskytují se taktéž metody přímého prodeje zboží typu „až do domu“, nejčastěji se jedná o společnosti typu multilevel marketing (kosmetika Avon apod.).

Oblíbenou formou uplatnění dovozního zboží (a služeb) na trhu je zastupování zahraničních firem místními zástupci. V této oblasti je pocíťována silná konkurence o získání zastoupení (jakéhokoliv) zahraničního klienta. Význam této formy uplatnění se na trhu není zanedbatelný, neboť v místních podmínkách hrají důležitou úlohu dlouhodobé osobní, často i příbuzenské, vazby a vztahy zástupců s potenciálními zákazníky. Na druhé straně se koneční spotřebitelé brání využívání služeb zprostředkování, neboť to zvyšuje konečnou cenu zboží. Zahraniční firmy se nejčastěji uchylují k poskytování zastoupení místním zástupcům na omezenou dobu, která je v případě spokojenosti obou stran dále prodlužována. Během této doby také většinou poleví tlak místních firem na udělení výhradního zastoupení, což je většinou spojeno s uvědoměním si vlastních omezení (finančních, organizačních, technických), případně velikosti trhu (místní firmy často operují pouze v určitém konkrétním území). S pokračující stabilizací ekonomiky v Srbsku a očekávanému růstu v dalších letech se stále více a více firem rozhoduje založit v Srbsku dceřinou společnost.

Srbsko zatím není členem Světové obchodní organizace a není tak vázáno ustanoveními GATT a dalších dohod. Členství Srbska ve WTO je ale jednou ze základních podmínek pro jeho vstup do EU a zapojení se do společné obchodní politiky EU. Přístupový proces země do WTO je v jednání, doposud mu brání mj. schválení novelizovaného zákona o GMOs. Srbsko je kandidátskou zemí na vstup do EU. Vyjednává podmínky svého členství a v rámci přístupového procesu postupně přizpůsobuje svoji vnitřní legislativu a administrativní kapacitu unijnímu acquis. Vzájemný obchod mezi Srbskem a členskými státy EU je takřka zcela otevřený, a to na základě Dohody o stabilizaci a přidružení. Výjimku představují některé zvláštní položky jako třeba víno, mladé hovězí či ryby, pro něž jsou zavedeny kvóty ve směru do EU, v opačném směru se můžete setkat s certifikačními požadavky apod.

Srbsko má sjednány dohody o volném obchodu v rámci CEFTA (se státy Balkánu, které nejsou členy EU), dále s EFTA, Běloruskem, Tureckem a Ruskou federací. Od 1. července 2024 vstoupí v platnost dohoda o volném obchodu s Čínskou lidovou republikou, která byla podepsána 17. října 2023, během návštěvy srbského prezidenta A. Vučića v Pekingu. Tato dohoda obsahuje uvolnění celních tarifů u 10 412 položek zboží ze Srbska a 8 930 položek zboží z Číny. U některého zboží se cla budou rušit ihned při nabytí platnosti dohody a u dalších druhů zboží se cla budou snižovat průběžně. Plná implementace dohody je rozdělena do 3 fází po 5 letech a bude tak celkově trvat 15 let.

V okamžiku vstupu Srbska do EU platnost výše uvedených dohod skončí a bude uplatňován unijní obchodně-politický režim.

Systém technických požadavků na výrobky, stejně jak o veterinární a fytosanitární předpisy, je v srbských reáliích velice složitou problematikou. Jednoznačně tedy doporučujeme v předstihu prověřit aktuální požadavky a to nejlépe angažováním místního partnera. Pro základní informace k této problematice je možné navštívit [stránku Tehnis](#), kde jsou uvedené také linky na nejdůležitější instituce.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Právní postavení obchodních společností, jejich zakládání, řízení, změny a likvidace je v Srbsku regulováno Zákonem o obchodních společnostech („Sl. věstník RS“, čís. 36/11, 99/11, 83/2014, 109/21), poslední verze je platná od listopadu 2021. Možné právní formy obchodních společností v Srbsku jsou: partnerská společnost („ortačko društvo“, ve zkratce o.d., obdoba české veřejné obchodní společnosti), komanditní společnost („komanditno društvo“, ve zkratce k.d.), společnost s ručeným omezením („društvo sa ograničenom odgovornošću, ve zkratce d.o.o. nebo doo), akciová společnost („akcionarsko društvo“, ve zkratce a. d.).

Zákon o obchodních společnostech rovněž reguluje i zakládání a působení organizačních složek a obchodních zastoupení zahraničních právnických osob. Všechny tyto obchodní subjekty se registrují u APR. Od 18. 5. 2023 lze registrační přihlášku podat výhradně v elektronické formě. Každá organizační složka nebo obchodní společnost, včetně s.r.o., registruje pouze převážnou činnost. Vedle převážné činnosti může organizační složka vykonávat jakoukoliv jinou podnikatelskou činnost, která není zákonem zakázaná (činnosti, pro které je zvláštním zákonem vyžadováno předchozí povolení, souhlas či jiný akt oprávněného orgánu Srbské republiky).

Častou formou podnikání v Srbsku je obdoba české s.r.o. Vklad do společnosti může být peněžitý i nepeněžitý (věci a práva), s tím, že zákon předepisuje minimální výši peněžitě části základního kapitálu s.r.o., která činí pouhých 100,00 RSD. Vyplácení zisku společníkům je možné v souladu se zakladatelskou listinou a je omezené pouze v případě tzv. „předluženosti společnosti“. Výhody i nevýhody podnikání v Srbsku prostřednictvím s.r.o. jsou obdobné, jako v České republice. Jde o dobrou cestu v případě předpokládaného dlouhodobého působení na tomto trhu nebo v případě společného podnikání se srbským partnerem.

Založení organizační složky zahraniční právní osoby v Srbsku je možné na základě rozhodnutí oprávněného orgánu zahraniční právní osoby, které je předmětem registrace v Agentuře pro obchodní společnosti Srbské republiky (dále jen „APR“). Mateřská společnost neomezeně odpovídá svým majetkem za povinnosti organizační složky vůči třetím osobám. Organizační složka nemá právní subjektivitu, jedná jménem a na účet mateřské společnosti a nemá svůj majetek. Má však v Srbsku registrovanou převážnou činnost, která se může lišit od předmětu podnikání mateřské společnosti. V srbském daňovém systému je organizační složka zahraniční právní osoby považována za rezidenta Srbské republiky, je povinným plátcem daně ze zisku a ostatních daní a může být evidována v systému DPH.

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na kvalitu, vzhled a úpravu propagačních materiálů především v tištěné podobě se nikterak zvlášť neodlišují od ostatních evropských zemí. Při vstupu nové firmy na trh je vždy oceněno vydání materiálů v srbském jazyce (pozor na profesionální úroveň překladů). Při plánování sdělení prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků je dobré trvat na autorizaci – tedy zaslání hotové verze rozhovoru před jejím vydáním. Důležité je také uvědomění si, že v Srbsku hrají stále významnou roli tištěné noviny a časopisy, stejně jako reklama v TV či rádiu. Vývoj na místním trhu ještě není digitalizován v míře, na kterou jsme zvyklí ze střední Evropy. Proto, i když je reklama na sociálních sítích stále důležitější součástí reklamní kampaně každého produktu, klasické formy reklamy není dobré opomínat. Ze sociálních sítí je poté stále číslo jedna Facebook.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Srbské předpisy v oblasti ochrany duševního vlastnictví jsou již ve větší míře zharmonizované se Směrnicemi EU, ale ve skutečnosti se nedostatečně provádějí. V Srbsku problém s porušováním duševního vlastnictví a s falsifikováním nadále přetrvává. Existuje 5 základních zákonů z oblasti ochrany duševního vlastnictví (Zákon o patentech, Zákon o autorských právech, Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně průmyslového vzoru a Zákon o topografii integrovaných obvodů). 1. října 2010 Srbsko se stalo členem Evropského patentového úřadu. Ovšem v záležitostech copyrightu jsou někdy kritizovány nedostatky u práv souvisejících s pronájemem a půjčováním. V oblasti výkonu ochrany IPRs je základní postavení srbské celní správy. Existuje databáze celních žalob na porušení IPRs. Nedostatek soudních specialistů na IPRs však výrazně snižuje efektivitu celého systému. Všechny zákony jsou ke stažení na webových stránkách srbského Úřadu pro duševní vlastnictví.

5.5 Trh veřejných zakázek

Právní rámec pro veřejné zakázky je v Srbsku v podstatě na standardní evropské úrovni. Všechny podrobné informace, včetně vypisovaných zakázek a textu zákona o veřejných zakázkách v angličtině lze nalézt na internetových stránkách příslušného úřadu: [Public Procurement Office](#). Od 1. ledna 2024 je v platnosti novela zákona o veřejných zakázkách, která mj. stanoví zavedení zásad ochrany životního prostředí v zadávacích řízeních a povinnost zveřejňování všech smluv i objednávek. Dříve totiž zadavatelé nemuseli zveřejňovat smlouvy pro zakázky, na které se tento zákon nevztahuje.

Předchozí novela zákona o veřejných zakázkách, která byla přijata v prosinci 2019, zesílila nezávislost Úřadu pro veřejné zakázky a přinesla řadu změn, např. povinnost každého zadavatele zaslat nejpozději do 31. ledna běžného roku Úřadu pro veřejné zakázky a státní auditorské instituci informaci o ročním plánu zakázek. V této informaci mají být uvedeny důvody a opodstatněnost každé jednotlivé zakázky a způsob stanovení odhadované hodnoty veřejné zakázky. Každý zadavatel je dále povinen nejpozději do 31. března běžného roku vypracovat zprávu o realizaci plánu zakázek v předchozím roce, který též zasílá výše uvedeným institucím. Zákon jako standardní způsob výběru dodavatele u veřejných výběrových řízení stanoví tzv. otevřený postup („otvorení postupak“). Výjimkami z toho pravidla jsou tzv. restriktivní postup („restriktivni postupak“) a tzv. sjednávací postup („pregovarački postupak“), které jsou často předmětem kritiky zejména ze strany EU. Cílem zákona je mj. omezit tyto výjimky, které budou schvalovány pouze v nejnaléhavějších případech.

Restriktivní postup se nejvíce blíží systému předkvalifikace, kdy v 1. kole musí účastníci výběrového řízení prokázat svoji odbornou způsobilost vykonat nabízené práce. „Pregovarački postupak“ je proces, kdy vypisovatel tendru může bez předchozího zveřejnění informace oslovit pouze vybrané firmy. To se vztahuje především na případy, kdy z objektivních důvodů, nebo z důvodu ochrany autorských práv, mohou dodávku vykonat pouze konkrétní dodavatelé. K tomu může dojít pouze v případě, že ani otevřený ani restriktivní postup nevedou k požadovanému výsledku (nabídky nejsou odpovídající, pro vypisovatele tendru nepřijatelné či nejsou-li doručeny žádné nabídky po vypsání otevřeného či restriktivního postupu). Jako objektivní příčinu zákon uznává i časovou tíseň.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Ve většině oblastí (vydávání bankovních akreditivů a záruk, doplňování legislativní báze, poskytování informací) je situace srovnatelná s ostatními zeměmi jihovýchodní Evropy. Občasným problémem, především při dodávání technologických celků či investování, jsou vztahy s místními radnicemi a jimi řízenými komunálními a jinými službami. Vzhledem k politické provázanosti jednotlivých regionálních představitelů se může stát, že se politické problémy odrazí na fungování organizací vůči podnikatelům. Může se tak prodloužit např. vydávání různých povolení, potvrzení, apod. Samostatnou kapitolou je zkušenost některých našich firem, kdy se svými potenciálními partnery dlouze jednájí bez toho, aniž by debata měla nějaký reálný výsledek (partner nemá finanční krytí či podobně). Zároveň je však třeba být trpělivý. České firmy uzavřely mnoho obchodů právě díky trpělivosti.

Ve finální fázi vyjednávání doporučujeme přítomnost právního zástupce. Velvyslanectví zde dokáže doporučit dříve prověřené právní subjekty, které tuto funkci dokáží naplnit.

Řešení sporů při jejich případném vzniku závisí na formulaci podmínek v obchodním kontraktu. Srbský partner v naprosté většině případů trvá na jejich řešení u Obchodního soudu v Bělehradě („Trgovinski sud“) nebo u Arbitrážního soudu při Hospodářské komoře Srbska podle místního právního řádu. S některými významnými firmami lze sjednat řešení případných sporů i v zahraničí podle jiného obchodního práva, např. u Arbitrážního dvora ve Vídni podle rakouského obchodního práva.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Srbsko převzalo rozhodnutí SČH jednostranně (na základě rozhodnutí vlády, které stále trvá) zrušit vízovou povinnost vůči občanům vybraných států včetně všech zemí EU pro turistické cesty do 90 dnů s platností od 31. 5. 2003 – i pro tranzitní cesty. Bezvízový režim je bez jakýchkoli dalších vstupních poplatků.

Od 12. 6. 2010 mohou občané ČR a dalších států EU vstupovat do RS i na občanské průkazy. Mít u sebe cestovní pas není podmínkou. Dítě mladší 15 let musí mít svůj vlastní cestovní pas. Pokud s dítětem cestuje jen jeden z rodičů, je dobré mít u sebe úředně ověřený písemný souhlas druhého rodiče. Totéž platí v případě, že dítě cestuje s jinou osobou než se zákonným zástupcem. Srbské orgány neumožní vstup na území Srbska z území Kosova v případě, že osoby nemají ve svém pasu vstupní razítko ze srbského hraničního přechodu s některým z ostatních sousedních států ne starší 90 dnů s tím, že během těchto 90 dnů zároveň neopustili území Srbska resp. Kosova. Vstup na území Srbska z území Kosova je možný s platným občanským průkazem.

Přihlašovací povinnost pobytu (do 24 hodin): Každý cizinec musí přihlásit svůj pobyt delší 24 hodin na místně-příslušném oddělení policie. Jeden exemplář formuláře potvrzeného policií je třeba mít během pobytu v Srbsku u sebe. Jste-li ubytováni v hotelu, kempech aj. plní tuto povinnost ubytovací zařízení; doporučujeme uschovat doklad o zaplacení ubytování minimálně do opuštění území Srbska, a to z důvodu případné reklamace v případě nesplnění ohlašovací povinnosti o vašem pobytu ze strany ubytovatele. Ve všech ostatních případech (pobyt u příbuzných, známých apod.) vás musí přihlásit majitel nemovitosti, ve které budete bydlet během své návštěvy Srbska. Může tak učinit i bez vaší přítomnosti, ale k přihlášení bude potřebovat váš cestovní doklad. Potvrzení o přihlášení k pobytu vyžadují hlídky pořádkové a dopravní policie a příležitostně i pasová kontrola při výstupu ze země. Nesplnění této povinnosti v minulosti mohlo v rámci řízení u přestupkového soudu vynést i trest krátkodobého odnětí svobody (zpravidla v délce trvání do 7 dnů), udělení pořádkové pokuty i zákaz dalších cest do země.

Další informace k přihlašovací povinnosti lze nalézt na stránkách [ministerstva vnitra](#) včetně přihlašovacího formuláře. Podrobnější informace k cestování do Srbska lze nalézt na stránkách MZV v kapitole [Cestujeme](#).

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Jestliže se zakládá pracovní poměr s cizím občanem, jsou aplikována ustanovení Zákona o uzavírání pracovního poměru s cizími občany.

Cizí občan může být zaměstnán a pracovat v Srbsku, jestliže má platné povolení (vízum) k pobytu, dále pracovní povolení a je přihlášen podle relevantního článku zákona. Pracovní povolení se může vydat cizinci, který má povolení pro trvalý nebo dočasný pobyt nebo jiný doklad v souladu se zákonem. Cizinec, který má pracovní povolení v Srbsku, může provádět pouze práci, pro kterou pracovní povolení obdržel. Pracovní povolení se vydává na dobu určitou a jeho trvání záleží na účelu. Pracovní povolení vystavuje Státní úřad pro zaměstnávání Srbské republiky. Srbská vláda zajišťuje roční kvótu pracovních povolení pro cizince, kterou se omezuje počet cizích občanů na pracovním trhu v Srbsku.

5.9 Veletrhy a akce

Kromě řady lokálních a regionálních výstav fungují v Srbsku tři hlavní veletržní areály:

- 1 [Bělehradský veletrh](#)
- 1 [Veletrh Novi Sad](#)
- 1 [Veletrh Kragujevac](#)

Na jejich webových stránkách lze nalézt aktuální přehledy pořádaných akcí. Mezi nejvýznamnější veletrhy, kterých se tradičně účastní i české firmy, patří např. stavební veletrh SEEBBE (tradičně každý rok v dubnu v Bělehradě) a strojírenský veletrh Tehnika (tradičně v květnu každý rok v Bělehradě). Významný je též zemědělský veletrh v Novém Sadě (každý rok v druhé polovině května), kde v r. 2021 vystupovala Česká republika jako Země partner a v posledních ročnících byl organizován národní stánek českých firem v rámci projektu ekonomické diplomacie pod záštitou MZV ČR a MZe ČR.

Z hlediska výstav je zásadní upozornit na konání tzv. "malého" EXPO 2027 v Bělehradě. Tématem akce je sport, hudba, hravost a inovace. Pro srbskou stranu se jedná o zásadní akci, ke které směřuje nejen své zásadní investiční snahy, ale které uzpůsobuje i výstaviště v Bělehradě. Je tedy možné, že vzhledem ke stavebním pracem v areálu výstaviště dojde ke změnám konání tradičních veletrhů. Vzhledem k tomu, že srbská strana do poloviny roku 2024 neposlala oficiální pozvánku na akci, Česká republika ještě nerozhodla o formě ani podobě své účasti. Celkově s očekává, že na akci bude zastoupeno 100 až 120 vystavujících zemí.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky je umístěno v centru Bělehradu, v blízkosti budovy parlamentu („Narodna Skupština“), městské radnice („Skupština grada“), kostela Svatého Marka („Crkva Svetog Marka“) a parku Tašmajdan. Nejbližší silniční křižovatkou je křížení ulic Takovska a Kneza Miloša s Bulevarem kralja Aleksandra (60 m). Monumentální stavba československého zastupitelského úřadu, v současné době Velvyslanectví České republiky, byla vybudována podle projektu českého architekta Aloise Mezery. Slavnost položení základního kamene nového zastupitelského úřadu se uskutečnila na svátek sv. Václava v roce 1925 a již o dva roky později, v říjnu r. 1927, se českoslovenští diplomaté přestěhovali do téměř dokončeného nového sídla, na jehož stavbě se podílely jak československé, tak i jugoslávské firmy pod vedením pražské stavební firmy Matěje Blechy. Úřad byl z rozhodnutí ministra zahraničních věcí E. Beneše slavnostně otevřen v den narozenin československého prezidenta T. G. Masaryka dne 7. března 1928.

Velvyslanectví ČR v Bělehradě

Bulevar kralja Aleksandra 22, 11000 Beograd, Srbsko

Tel.: (+381 11) 33 36 200

Fax 323 64 48

E-m a i l – o b e c n ý : belgrade@mzv.gov.cz, o b c h o d n í ú s e k : belgrade.commerce@mzv.gov.cz, konzulární úsek: belgrade.consulate@mzv.gov.cz

Web: mzv.gov.cz/belgrade

V Srbské republice má své zastoupení agentura Czechtrade, která od r. 2020 rovněž sídlí na adrese velvyslanectví.

Bělehradské Letiště Nikola Tesla se nachází cca 15 km od centra města směrem na západ (u dálnice Bělehrad - Záhřeb). Městská doprava zajišťuje každých 30 minut spojení centra (autobusové nádraží Zeleni venac) s letištěm autobusem č. 72. Další možností je cesta mikrobusem A1, který jezdí od náměstí Slavija a má celkem tři zastávky.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- policie 192
- hasiči 193
- záchranka 194
- pohotovostní služby 112
- služba pro informování a varování 1985
- silniční služba AMSS (Auto-moto Savez Srbije) a silniční služba 1987. Volání na tato čísla je zdarma. Volací předčísli: + 381 (Srbská republika) - 11 (Bělehrad, Srbsko). U auto-moto služby doporučujeme kontaktovat i auto-moto-svaz v ČR - ÚAMK a ABA.

Další důležitá telefonní čísla:

- Odtahová služba v Bělehradě 311 12 56, 222 12 56;
- Informace o telefonních číslech 11811;
- Železnice Informace - Hlavní nádraží Bělehrad 011/360-28-99;
- Informace o železničním spojení v zahraničí vč. RS poskytují i České dráhy - mezinárodní přeprava;
- Letecká přeprava - Letiště Nikola Tesla 011/2097-828
- Autobusová přeprava, informace Bělehrad autobusové nádraží 011/2636 299 a st. Lasta 0800 334 334 (bezplatná linka).

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 www.krstarica.com (hlavní srbský prohlížeč internetu, existuje i v anglické verzi). Tyto stránky jsou kvalitně zpracovány a lze na nich najít adresy všech ostatních srbských internetových stránek.
- 1 www.planplus.rs (přesné vyhledání adresy)
- 1 www.beograd.rs (oficiální internetová stránka města Bělehrad)
- 1 www.beg.aero/en/ (letišť Bělehrad)
- 1 www.bas.rs (spojení z autobusové stanice Bělehrad)
- 1 w3.srbvoz.rs (jízdní řády)
- 1 www.predsednik.rs (úřad prezidenta Srbské republiky)
- 1 www.srbija.gov.rs (oficiální internetová stránka srbské vlády)
- 1 www.prosveta.gov.rs (ministerstvo školství)
- 1 www.minpolj.gov.rs (ministerstvo zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství)
- 1 www.mre.gov.rs (ministerstvo hornictví a energetiky)
- 1 www.mod.gov.rs (ministerstvo obrany)
- 1 www.kultura.gov.rs (ministerstvo kultury)
- 1 www.mfin.gov.rs (ministerstvo financí)
- 1 www.privreda.gov.rs (ministerstvo hospodářství)
- 1 www.ekologija.gov.rs (ministerstvo životního prostředí)
- 1 www.mgsi.gov.rs (ministerstvo stavebnictví, dopravy a infrastruktury)
- 1 www.must.gov.rs (ministerstvo vnitřního a zahraničního obchodu)
- 1 www.mpravde.gov.rs (ministerstvo spravedlnosti)
- 1 www.mduls.gov.rs (ministerstvo pro státní správu a místní samosprávu)
- 1 www.minljmpdd.gov.rs (ministerstvo pro lidská práva a sociální dialog)
- 1 www.mup.gov.rs (ministerstvo vnitra)
- 1 www.mfa.gov.rs (ministerstvo zahraničí)
- 1 www.mei.gov.rs (ministerstvo pro evropskou integraci)
- 1 www.zdravlje.gov.rs (ministerstvo zdravotnictví)
- 1 www.minrzs.gov.rs (ministerstvo práce, zaměstnanosti a pro veterány a sociální otázky)
- 1 www.minbpd.gov.rs (ministerstvo pro péči o rodinu a demografii)
- 1 www.mos.gov.rs (ministerstvo sportu)
- 1 www.mto.gov.rs (ministerstvo turistiky a mládeže)
- 1 www.mbs.gov.rs (ministerstvo pro péči o venkov)
- 1 www.nitra.gov.rs (ministerstvo vědy, technologického rozvoje a inovací)
- 1 www.mit.gov.rs (ministerstvo informací a telekomunikací)
- 1 www.obnova.gov.rs (ministerstvo pro veřejné investice)
- 1 www.pks.rs (Hospodářská komora Srbska)
- 1 www.ras.gov.rs (Rozvojová agentura Srbska, zaměřená na podporu investic do Srbska)
- 1 www.nbs.rs (Národní banka Srbska)
- 1 www.purs.gov.rs (daňová správa)